

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Capvt Octavvm. Societatis Institutum à Sede Apostolicâ confirmatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

modò hauserat omnem magistri doctrinam, sed etiam mentem & animum quodammodò induerat; profusè vt si Constitutiones sancti Patris Ignatij numquam perlatae fuissent in Indiam, steteret tamen illic Societas, nec vllum sui discrimen vel ipsa percepisset, cum in Xauiero suum quoque haberet Ignatium.

CAPVT OCTAVVM.

Societatis Institutum à Sede Apostolicâ confirmatur.

Societas quamuis adhuc erat exigua, & tantum velut fegetis spes in herbâ, vtpote à Pontifice nondum confirmata; maior tamen erat quàm vt inuidia eam ferre posset. Horribilem hæc illi impègit hæreseos calumniam; sed quæ tantum profuit, quantum nocere studuerat: nec enim in auctorum capita dumtaxat retortum est, quidquid illi in innocentiam erant machinati; sed etiam infamia ipsa, quam nouæ familiæ inurere conabantur, Societatis gloriam auxit: causâ enim fuit vt Romanus Iudex in Sociorum mores & vitam inquireret, in quibus cum aliam calumniarum causâ non deprehenderet, quàm motum probitatem; publico innocentiae testimonio virtutem paucis notam ante oculos posuit vniuersorum. Itaque fama breuè hinc assurgens, non Vrbe modò & Italiam, sed Alpes transgressa, magnam Europæ partem nomine simul & desiderio Societatis impleuit; simulque Patribus animos fecit, vt de Religione condendâ seriò deliberarent. Dum deliberant, fructus indies crescens omnes facillè induxit, vt è re communi id fore decernerent, ne tanta orbis Christiani vtilitas mox cum paucis hominibus concideret, si deessent qui in eorum locum laboreque succederent. Videbant quidem Patres arduum impetratu negotium fore; nihilominus Ignatius Deo nixus, quem Romæ sibi iam propitium fenserat, nec dubitabat deinceps fore, hanc curam sibi à Sociis impositam ingenti animo complexus, Instituti formulam in certa capita quàm dilucidè ac breuiter tam accuratè digessit, in idoneam occasionem imminens illud Pontifici simul & desiderium suum proponendi. Commodum Pontifex (is erat Paulus III.) negotiorum turbis sese nonnihil subduxerat, & Tiburtini recessus amenitate ac solitudine animum & vires reparabat. Hanc nactus opportunitatem Ignatius, Instituti formulam per Contarenum Cardinalem illi suppliciter offert, oratque vt Apostolicâ eam auctoritate sancire dignetur. Pontifex acceptam iubet à Thomâ Badiâ sacri Palatij Magistro, qui deinde in Cardinalium cœtum adscriptus fuit, cognosci. Ab eo probatam, vbi legit accurateque perpendit ipse Pontifex, siue admiratione rerum captus, siue diuino actus instinctu, *Spiritus Dei*, inquit, *est hic*. Patrumque pia studia & consilium vehementer probauit: simul istud adiecit, sese prælagire animo, piam illam Patrum industriam id temporis in publicum animarum bonum conspirantem, afflictis Ecclesiæ rebus non leui præsidio atque ornamento fore. Hoc testimonium à CHRISTI Vicario Societati datum III. Nonas Sept. anno 1539. xxxix. velut prima quædam approbatio

*Ignatius
Institutum
formulam
Pontifici
proponit.*

tio fuit. Quam approbationem vt etiam diplomate sanciret atque confirmaret, rogatus ab Ignatio Pontifex, vt erat prudentissimus, ne quid præcipiti consilio tam deploratis Ecclesiæ temporibus statuisse videretur, tribus Cardinalibus, apud quos nihil gratiæ foret loci, negotium totum commisit. Erat in illis Bartholomæus Guidiccionius, vir quidem pius ac diuini humanique Iuris egregiè peritus, ceterum à nouis Religionibus adeò alienus, vt nec æquo animo ferret earum, quæ tum erant, frequentiam, de quæ iis ad quatuor dumtaxat redigendis librum conscripsisse diceretur. Atque hoc pacto Summus Antistes occurrebat inuidiæ, quæ omnis erat consumenda in Guidiccionio, si ille nouam Religionem probasset, quem & nouis pariter & antiquarum numero infestum esse palàm constabat. Is igitur cùm præiudicium hoc ad causam attulisset, aduersarius magis quàm iudex, primò ne quidem adduci potuit vt legeret Instituti formam, dein Collegas in Ignatium parum propensos haud difficulter in sententiam suam adduxit. Itaque certam ac penè confectam rem consilio & auctoritate suâ repente discussit, diuturnisque frustrationibus tantum non euertit; sed non spem & animos Ignatij. Instabat is atque vrgebat, nec minùs litteræ à viris Principibus & ciuitatibus ad Pontificem & Cardinales, eâ de re grauissimæ. cumque frustra essent omnia, æquè tamen sperare pergebat Ignatius. Videbantur ipsæ repulsæ animos illi addere, & spes nulla spei maioris esse causa. quippe quantò minus humani fauoris apparebat, tantò certius diuinum sibi pollicebatur. Hunc ergo continenti supplicatione, ieiuniis ceterisque corporis afflictationibus eblandiri institit; vouitque insuper diuinæ Maiestati tria Sacrorum millia, si voluntates humanas flecteret suâ. Exorata Numinis Maiestatem declarauit euentus. rursus ad eos qui causæ præcrant, & maximè oberant, plenus spei adijt Ignatius: rursus permodestè illis postulati sui rationem exposuit. & ecce quàm repentina tam constans voluntatum mutatio, quas hætenus contumacia ipsa videbatur armasse. Inspiciunt rursus diligenter Societatis Institutum, & penitus explorant: nec minore consensu illud probant, quàm antè obstinatione reiecerant; tam nunc causæ fauentes, quàm paulò antè infesti. Itaque censent Societatem in Religionum numerum cooprandam; ita tamen, vt, dum dies aperiret quid maximè conduceret Ecclesiæ, sexaginta Professos non excederet. Tale decretum nemo ita mirabatur, ac ij qui fecerant. A sententiâ enim suâ discedebant; quam non mutauerant, ne tum quidem cùm ab illâ discederent. Nimirum occulta vis Numinis obstinatos animos ita perculit, vt crederent se iam repugnare Deo, nisi repugnarent sibi. Fidem huius impulsus interioris fecit ipse Guidiccionius; cùm Religionum quidem multitudini suffragari se negabat posse; huic tamen vltra refragari instinctu quodam superiore victum nec audere omnino, nec posse. Tam potentem ergo impulsum non nisi caelestem esse sentiens, qui maximè Societatis ortui fuerat oblectatus, ita fauere eum Collegis iudicibus subito cœpit, vt pro illâ apud Pontificem Maximum nemo vnquam ardentius egisse dicatur. Pontifex talem tam ancipitis deliberationis exitum admiratus,

*Pontifex
examinari
curat In-
stitutum
Societatis.*

*Institutum
Societatis
probant
Cardina-
les.*

*Societas à
Paulo III.
confirmatur.*

rem illo non habuerat aduersarium, prolixo animo & Societatem ipsam Religionem, & Societati inditum nomen, v. Kalendas Octob. anno quingentesimo quadragesimo supra millesimum, festo die Sanctorum Cosinæ & Damiani declarauit confirmauitque, Professorum numero ad sexaginta dumtaxat, vt Cardinales censuerant, coarctato.

Ceterum quotquot in nascentem Societatem difficultates incurrerunt, totidem fuere in illam diuini fauoris argumenta. sic enim patuit omnibus, quanto & quam non præcipiti consilio Sedes Apostolica Societatem Religionem esse iusserit. Deinde triennium illud, quo definitus Professorum stetit numerus, Societatis velut altera probatio fuit, quæ cessit in magnam eius laudem & commendationem. Fructus enim ex nostrorum laboribus indies crescens, & cum illo tantorum operum miratrix fama Pontificem breuè permouit, vt plenam augendi numeri potestatem Societati faceret, videntem tantum Ecclesiæ præsidij accedere, quantum hominum accederet ad Societatem. Tam prosper interim nuntius Socios per Europam sparsos laborantesque tantâ voluptate perfudit, quantum boni publici à Societatis iam victuræ posteris poterat expectari, quod suæ fructibus industriæ metiebantur. Ipse verò Ignatius tanto diuinæ gloriæ incremento lætissimus, præterquam nihil spectabat aut cupiebat, mox voti fide se liberauit, cum dedit operam vt tria illa Hostiarum millia, quamuis à paucis Sacerdotibus, Deo quamprimùm immolarentur.

Tanto patrocinio secunda poterat videri Societas, & erat, nisi implacabile vitium bellum indixisset: quæ tam grata sunt humano generi, quam inuisa eidem res est virtus. Sed nocendo profuere aduersarij, non tantum quia veram virtutem attollit quidquid infestat; sed etiam quia iniquitate suâ Pontifices Maximos prouocarunt, vt causæ iustæ ex animo patrocinentur, & fauores ac beneficia in Societatem multiplicarent, & auctoritate suâ malevolentiam frangerent. Quamquam non sola æmulatorum improbitas, sed etiam rei Catholicæ maius bonum causâ sæpè fuit, cur Societatem tot pænè quot ab eâ conditâ fuere Pontifices, immortalibus beneficiis ac priuilegiis ornarint. Ac Paulus quidem III. præterquam quod Societatem, vt dictum est, primus in Religionum numerum reposuit; anno post tertio, qui erat sæculi MD. XLII. pridie Idus Martij, ex augustissimâ illâ sanctitatis cathedrâ non modò Ignatio omnem Societatis amplificandæ, Professorum certo numero sublato, potestatem fecit; verum etiam conscriptam iam illam declaratamque Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Religionem suâ iterum auctoritate confirmauit, publicisque litteris consignauit, tribusque nominatim Episcopis, Cæsennati, Albiganensi, ac Parentino, mandauit, vt obtrectatores Societatis, aut quocumque modo negotium ei facessentes, omni auctoritate pænâque compercerent. Iulius deinde III. qui in Concilio Tridentino Sedis Apostolicæ Legatus Societati impensè fauerat, iam Pontifex, Societatis Institutum denuò ratum voluit anno MD. L. XII. Kal. Augusti: & quæ in Pauli decessoris sui litteris aut obscura esse poterant, aut ambiguam habitura interpretationem videbantur, ea ipse prolixo diplomate declarauit, & ad Ignatij mentem sensumque distinxit. Pius V. anno

*Societatem
variè deinde
de Pontifi-
ces confir-
marunt.*

*Paulus
III. anno
1543.*

*Iulius III.
anno 1550.*

anno c10. 10. LXXI. die VII. Iul. declarauit Societatem esse Ordinem mendicantem, aliiſq; mendicantium Ordinibus annumerauit, & priuilegijs æquauit. Gregorius XIII. cuius propenſiſſimum in Societatem animum æſtimare ſatis licet, tum ex plurimis priuilegijs, tum ex laudibus quibus eam mirificè ornauit, anno c10. 10. LXXXII. Kal. Febr. Societatis IESV Inſtitutum, priuilegia, Conſtitutiones denuò confirmauit; eoſq; qui peracto tirocinio emiſerunt tria vota; quamuis tantùm ſimplicia, verè tamen & propriè Religioſos eſſe decreuit. alioſq; ruruſ diplomate, quod eodem anno dedit VIII. Kal. Iun. prolixè approbauit, quidquid priores Pontifices Societati conceſſerant, ſimulq; eam denuò ampliſſimè confirmauit; atque omni auctoritate ſua prohibuit, ne quiſ Societatis Inſtitutum impugnaret, grauiffimafq; pœnas in decreti huius violatores conſtituit. Quam confirmationem pœnaſq; iterum renouat, magiſq; explanat Gregorius XIV. anno c10. 10. XCI. IV. Kal. Iul. dato diplomate: in quo non dubitat aſſerere Societatis damnum ad commune Eccleſiæ damnum, integritatem ad eiufdem utilitatem maximè pertinere; decernitq; nomen Societatis IESV, quod hoſtiliter à quibuſdam iaceſſebatur, in eâ retinendum eſſe, multaſq; alia non mutanda, quæ labefactare ac conuellere fruſtrâ nitebatur inuidia, quamuis ſpecie laruaſq; recti perſonata. Ad extremum Paulus V. anno huius ſæculi ſexto die xxx. Auguſti, Societatis Inſtitutum & priuilegia iterum confirmauit: præſertim verò conſtitutiones Gregorij XIII. & XIV. approbauit, iterumq; in nouauit, eaſdemq; quas alij pœnas in Societatis perturbatores decreuit.

*Pius V.
anno 1571.*

*Gregorius
XIII. an-
no 1582.*

*Gregorius
XIV. an-
no 1591.*

*Paulus V.
anno 1606.*

Hæc tot Pontificum tantâ animorum conſenſione in idem conſpirans auctoritas Societatem ita ſtabiluit, vt eam nulla iam maleuolorum inuidia conuellere poſſit aut labefactare; ſed neque inuadere, niſi per Pontificiæ maietatis atque adeò diuinæ humanæq; contemptum. Quam qui conculcauerint, tam grauibus pœniſ ac cenſuris eſſe coërcendos Apoſtolica Sedes decreuit, vt eos commiſeratione potiùs Societas, quam odio proſequatur.

CAPVT NONVM.

Quadam Societatis Inſtituto quodammodo peculiaria.

Inſtitutum iſtud tanto aduerſariorum impetu toties oppugnatum, tot iniurijs fatigatum, perinde ac ſi in perniciem generis humani verteret, præſcribit Sodalibus parem ſuæ & alienæ ſalutis curam; ita vt neque Religioſi Societatis, neque eorum Moderatores officio ſuo faciant ſatis, niſi vtramque pari contentione ſuſcipiant. Sed quoniam, vt habet parœmia, nemo feliciter alteri monſtrat viam, qui ſibi non nouit ſemitam; ideò ſanctus Pater in ſuorum vitam moreſq; efformandos toto animo incubuit, quorum virtutem toti volebat orbi prodeſſe. Quare ſi in Inſtituto illo ſuo quidpiam potuiſſet animaduertere, quod maiori Dei gloriæ vtcumque officeret, aut quidquam vltra excogitare, quod eam aueret; hoc continuo fuiſſet adiecturus, illud ſublaturus. Atque ne aberraret à ſcopo, quem petebat, oculos ſemper deſixos tenebat in vitâ ac moribus IESV CHRISTI.

M Quid